GAZETA KRAKOWSKA

Nroi 87.

W ŚRODĘ DNIA 31. PAŹDZIERNIKA 1810.

Z Lwowa d. 10. Października.

Na d. 8 b. m. w kościele Metropolitalnym S. Jerzego, JW. Angiełowicz Metropolita Halicki, Arcybiskup Lwowski, wraz z Konsekratorami JW. Kickim Metropolitą i Arcybiskupem Lwowskim obrządku Łacińskiego, tudzież JW. Szymonowiczem Arcybiskupem Lwowskim obrządku Ormiańskiego, wyświęcili na wakuiące Biskupstwo Chełmskie JW. Ferdynanda Dąbrowę, Ciechanowskiego, Zakonu S. Bazylego w Prowincyała w Xięstwie Warszawskim XX. Bazylianow, mianowanego na toż Biskupstwo Chełmskie przez Nayiaśnieyszego Fryderyka Augusta Króla Saskiego, Xiążęcia Warszawskiego d. 18 Lipca r. b. Temu uroczystemu aktowi wielkiey okazałoś i dodało i to, iż podług starożytnego zwyczaiu wschodniego kościoła, JWW. Magnaci pomienionego Nominata z pałacu Metropolitalnego, iako to: JW. Hrabia Goes, Gubernator Galicyi, wraz z JW. Gołaszewskim, Prezesem wyższego Trybunału, niosąc pozłacane dwa chleby, tudzież JW. Ignacy de Rettmann, Prezes Sądow Szlacheckich Lwowskich z JW. Kickim, byłym Starostą Krasnostawskim, Orderow Polskich Kawalerem, w pozłacanych dwoch baryłkach niosąc wino; także JW. Sierakowski C. K. aktualny Konsyliarz i Starosta Stryyski, z JW. Kasprem Gruszeckim, niegdyś Konsyliarzem Sądow Appellacyynych w Krakowie, niosąc parę świec okazałych, zaprowadzili przed oblicze Konsekratorow siedzących razem na obszernym i wyniosłym wśród kościoła ustroionym tronie. Dalsze poświęcenie i ceremonie wraz z kazaniem stosownem do tey uroczystości mianym przez JX. Tarnawskiego, Konsultora Prowincyi, trwały do godziny drugiey z południa, w przytomności licznego państwa, na których zgromadzony Klerus świecki, iako też i XX. Bazylianie zebrani na swoię kapitułę, porządnie swoie odbywali powinności, po tych, nastąpił obiad, przeszło na 60 osób dany, na którym znaydowały się pierwsze osoby w pałacu Metropolitalnym.

Z Paryża d. 12. Października.

Przeciw następuiącym woyskowym, którzy urodzeni w Francyi nosili w w służbie Austryackiey oręż przeciw oyczyznie, wydany został zaocznie wyrok śmierci:

Feldmarszałkowi Devaux, Jenerał majorom Bettisy, Marquet, Vacquant, Kapitano-

wi Demazdé, Majorowi Caply, Kapitanowi Calisanius i Rotmistrzowi Dubois.

Pisma tuteysze wyrażaią, iż Hrabia Gottorp wsiadł w Rydze na kupiecki okręt i popłynął do Anglii.

Uroczystość, która w tę niedzielę dana bydź miała w Fontainebleau, odłożona iest na 21 Października.

Nowy Duński poseł, Jenerał major Valtersdorf, iest tu powszechnie szanowany.

Dziennik państwa zawiera następuiący artykuł.

Z Monachium d. 30. Września.

"Kawaler Desray przyiechał tu z Petersburga. Mowią, iż pod czas pożegnalney audyencyi rzekł do niego Imperator Alexander: — "Usłyszysz WPan bezwątpienia w drodze rozmaite śmieszne pogłoski o zerwaniu przyiaźni między Rossyą i Francyą. Osobliwsza rzecz, iż koniecznie chcą Rossyą z Francyą poróżnić. Lecz bądź względem tych pogłosek spokoyny; ia kocham Cesarza Napoleona i on mnie rownie kocha. Związek dwoch Cesarzow nie podlega żadney zmianie.,,

Ciąża Cesarzowey nie była dotąd ani przez Monitora, ani przy dworze ogłoszona; iest bowiem dawny zwyczay dworu Francuskiego, iż podobne zdarzenia oznaymuią się dopiero po szczęśliwem rozwiązaniu i gdy płod zostaie przy życiu.

Z Amsterdamu d. 16. Października.

Na wiadomość o śmierci Bankiera Goldsmith Angielskie papiery spadły na giełdzie tuteyszey o 7 od sta.

W krotce zaprowadzony także u nas zostanie popis woyskowy.

Z Sztokolmu d. 6. Października.

Oto iest list, który Xżę Następca tronu pisał do Króla Jmć naszego:

"Nayiaśnieyszy Panie! Nie chcę opisywać W. K. Mci uczuciow, iakiemi serce m ie przeniknione zostało, gdy dowiedziałem się, iż sławny w dzieiach narod raczył uwagę swoią zwrocić na woiownika, który wszystko winien iedynie miłości swey do oyczyzny. Nie potrafię rownie całey moiey wdzięczności i podziwienia wyrazić za szczególnieyszą wspaniałość, z iaką W. K. Mość raczyłeś na swego Następcę podać Męża, z którym żadne nie łączyły Cię związki. Im więcey mniemałeś W. K. Mość uczynić przez to dla ludu Szwedzkiego, tem więcey nader pochlebna dla mnie ta myśl wkłada na mnie obowiązkow. Nie ukrywam przed sobą ani ich obszerności, ani przywiązanych do nich trudności; lecz, ieżeli wierzyć mogę sercu moiemu, dopełnię ich; bo nigdy dla serca śmiertelnika nie było potężnieyszey sprężyny, nigdy pięknieyszey okazyi do poświęcenia swoiego życia dla szczęścia całego ludu. Nie mógł on większey dla mnie okazać dobroci, iak kiedy uznał mnie za zdolnego do zastąpienia syna W. K. Mci. Stosuiąc się do woli W. K. Mości przyspieszę moy wyiazd. Pragnę złożyć iak nayprędzey u nog W. K. Mci winny hołd, i wykonać przed Nim przysięgę. Do dnia tego całą moią sławę zakładałem w służeniu moiey oyczyznie, i pochlebiam sobie iż Francya pochwali moie usiłowania dla nowey oyczyzny. Nie będzie obojętnie patrzeć na iednego z swych synow powołanego z przeznaczenia świata do obrony szlachetnego ludu, którego od dawnych czasow pomiędzy naygodnieyszemi sprzymierzeńcami liczy. Zostaię z głębokiem Uszanowaniem

W. K. Mci nayuniżeńszym

J. Bernadotte.

Z Oerebro d. 10. Października.

Przeszłey niedzieli, iako w rocznicę 62giey

urodzin J. K. Mci, naszego nayukochańszego Króla, udały się stany państwa w deputacyi z Marszałkiem seymu do zamku, dla złożenia J. K. Mci naypokornieyszych życzeń, za co raczył im J. K. Mość w nayłaskawszych wyrazach wdzięczność swoią oświadczyć. Miasto obchodziło uroczysty ten dzień wystrzałami z dział i oświeceniem wielkiego mostu przed zamkiem. Tegoż dnia z rana raczył J. K. Mość na dowod swoiego szacunku dla zasług tak dawnieyszych, iako też pod czas teraźnieyszego seymu Marszałka tegoż seymu, Barona Claes Fleminga, zaszczycić odwiecznym orderem Szwedzkim Serafina.

Karol XIII. Król teraz panuiący w Szwecyi urodzony 1748 roku, iest iednym z synow Króla Adolfa Fryderyka i Królowey Ludwiki Ulryki, siostry Fryderyka W. Przy urodzeniu otrzymał tytuł W. Admirała Szwecyi, i następnie dostoyność tę z chwałą sprawował. — Wychowanie iego mężom zasłużonym powierzone było. Uwaga młodego Xięcia szczególniey zwrócona była na marynarkę. Opatrzony wiadomościami teoryczneml, przystąpił do praktyki, i w czasie krążenia po morzu Baltyckim i Kategacie, znacznego nabył doświadczenia. W roku 1770, z powodu osłabionego zdrowia, używał kąpieli w Akwisgranie. Uleczony i wzmocniony przedsięwziął podroż do Niderlandow, Francyi i Niemiec. Bawił dosyć długo w Berlinie u swego wspaniałego Wuia, który go orderem orła czarnego zaszczycił. — W krótce po powrocie iego do oyczyzny, Król, oyciec iego umarł, a starszy brat iego Gustaw III. na tron wstąpił. Rewolucya, która w krótce potem nastąpiła, taiemnie przygotowana była, a Xżę Karol dał znak do niey w Skanii na czele korpusu sobie powierzonego. Król, brat iego ufaiąc mu zupełnie, przywołanego do siebie nadzwyczaynym rządcą Sztokolmu aż do roku 1773 mianował. — W ten czas także otrzymał tytuł Xcia Sudermanii, a 1774 poiął za żonę Jadwigę Elżbietę Karolinę, z domu Holsztyńsko-Gotorpskiego. — Po wybuchnieniu woyny z Rossyą 1788 roku otrzymał dowodztwo nad flottą. W odnodze Finlandzkiey wpadł na nieprzyiaciela i zebrał wawrzyny. W nayniebezpieczniejszey porze roku zaprowadził flotę z Sweaborga do Karlskrony, żadnego nawet batu nieutraciwszy. Potem udał się do woyska lądowego w Finlandyi, kiedy Król w Szwecyi pozostał. — Stany uznały iego usługi przez pochwały i podarunki; Król zaś przez nadanie mu prawa utrzymywania gwardyi drabantow. — Niespodziane zdarzenie otworzyło czynności Xięcia nowe obszernieysze pole. Gustaw III. mianował go w testamencie Regentem pod czas małoletności następcy tronu. Zgon Króla bardzo wcześnie przez zaboystwo nastąpił, a Xżę został Regentem państwa, i długi ten przeciąg czasu łożył na uszczęśliwienie Szwecyi przez pokoy, handel, i przemysł. Wtedy kwitnęły pod opieką iego nauki i kunszta. We wszystkich stronach tworzyły się pożyteczne ustanowienia. Muzeum Sztokolmskie, szkoła rycerska w zamku Karlbergskim, winne mu są swoy byt i urządzenie. — Jak tylko następca Gustawa III. z małoletności wyszedł, Stryi iego zszedł z wielkiey swoiey sceny i poświęcił się literackiey spokoyności. Zbierał xięgi, mappy, rysunki, sam spisał dokładny onych katalog i żył tylko dla siebie. Naymilszym iego mieyscem był zamek Rosersberg 3 mile od Sztokolmu. W lecie miał upodobanie w uprawieniu ogrodu i upięknieniu okolicy. Odżywił on pamięć ostatniey woyny i swoiey własney wyprawy w malowaniach, trofeach marmurowych

)*(

i pomnikach. W iedney z sal umieszczone są wizerunki nayznakomitszych Admirałow Szwecyi. — Tak to Karol bawiąc się filozofią, przepędzał poźnieysze swe lata. Daleki od myśli nawet, aby ieszcze kiedykolwiek na teatr polityczny wystąpił, opłakiwał w cichości ostatnie nieszczęścia oyczyzny swoiey, usiłował nie raz zdanie młodego Króla sprostować, ale nareszcie wszelką nadzieię utracił. — Kiedy zaś ta nagła zmiana nastąpiła; otaczający go byli świadkami żalu iego nad losem Gustawa IV. Mimowolnie, iedynie iako obrońca kraiu, przy schyłku życia stanął na czele rządu. On tylko był ieden, w którym Szwecya nadzieię pokładała. Czuł on to, i dla tego nabrał sił i odwagi. — Nie wielkiego będąc wzrostu, ma Karol XIII. coś poważnego w składzie powierzchownym, i Królewską godność w trzymaniu się i gestach. Postawa iego przypomina familiią, którey iest potomkiem z matki. Oko iego ma nieco podobieństwa ze wzrokiem Fryderyka W. i Królowey Ludwiki Ulryki.

Z Londynu d. 2. Października.
(Z Monitora.)

W czasie gdy woysko Angielskie opiera się postępom Massseny, miasto Lizbona zagrożone iest zaburzeniem od znayduiących się w tem mieście stronnikow Francuskich. Pocztowy statek Walsingham, który po 14to dniowey żegludze do Falmutu przybył, przywiozł wiadomość o zrobionym w Lizbonie przeciw Anglikom spisku, który gdyby nie był zawczasu odkryty, skutkiem byłoby iego wyrznięcie wszystkich Anglikow. Lord Wellington przeiął podług tych doniesień korrespondencyą między nieprzyiacielem i Portugalską partyą, do którey wiele szlachty pierwszego rzędu wchodzi. Uwięziono iuż Przeszło 200 osob i codziennie ieszcze aresztuią, odkryto także bardzo wiele ukrytey broni. Mowią, iż planem spiskowych było zapalić na kilku rogach miasto, i w czasie zamieszania z powodu pożaru wyrznąć wszystkich Anglikow i ich stronnikow. Czas wykonania był oznaczony pod czas powszechnego uderzenia Masseny na woysko Wellingtona. Szcześciem został spisek odkryty; winowaycy są pochwytani i na woienne okręty zaprowadzeni, gdzie nie uydą zasłużoney kary. Naywięcey szlachty wchodzić miało do tego spisku; xięża do niego nie należeli.

D. 24 Września przybył pocztowy statek z Gotenburga i przywiozł ważnieysze wiadomości, niżeli w ostatnich czasach odebraliśmy z tych okolic. W Kopenhadze mowiono, iż między Francyą i Austryą zawarte zostało zaczepne przymierze, w celu prowadzenia woyny przeciw Rossyi. (*)

Inny list donosi, iż rząd Francuzki żądał pozwolenia do przeprowadzenia 25,000 woyska przez kray Holsztyński, które do Zelandyi było przeznaczone, lecz odmowiono. (**)

Z Kadyxu. Dodatek do gazety rzeczypospolitey pod d. 24 Sierpnia zawiera listy od ustanowioney w Xeres przez Króla Jozefa kommissyi żywności, z których pokazuie się, iż woysko przed Kadyxem nie może iuż bydź w żywność opatrzone, i że ta kommissya w przeciągu 117 dni 29 millionow realow wydała. (***)

Pisma nasze opisuią teraz obszernie zdarzenie przy Martrand. Szalupy Angielskich

---

(*) *Wybiegi dla odurzenia ludu Londyńskiego.*
(**) *Wybiegi dla odurzenia ludu Londyńskiego.*
(***) *Wybiegi dla odurzenia ludu Londyńskiego.* (Przypiski Monitora.)

okrętów Hero i Dyktator usiłowały zabrać Duńskiego korsarza. Angielski sternik zabity przez Szwedów został, a z powodu płytkiey wody porucznika i resztę ludu z powyższych szalup zabrali Szwedzi w niewolą. D. 17 przybył poselski statek do Gotenburga i żądał wydania sobie porucznika i ludu; lecz nie nadeszły iescze były potrzebne do tego rozkazy od rządu Szwedzkiego, które poźniey nadeszły.

Ranna gazeta zawiera co następuie:

"Możemy czytelnikow naszych zapewnić, iż czynione są układy dla wprowadzenia znowu do ministerium P. Canning i Hutchinsona.,,

Samoboystwu P. Abraham Goldsmith naznaczaią następuiącą przyczynę:

"Sławny ten bankier należał ze domem Baringa do ostatniey rządowey pożyczki 14 mil. f. szt. Jak tylko papiery *Omnium* przestały iśdź równo z gotowemi pieniądzmi bardzo Goldsmith był niespokoyny; a gdy traciły po 5 do 6 od sta, zdawał się widocznie cierpieć na umyśle. Oprocz tego zaciągnął na pewną rękoymią 500,000 f. szt. od dyrektoryatu wschodnio indyyskiey kompanii, które powinien był w przeszły poniedziałek wypłacić. Niemożność uczynienia zadosyć temu obowiązkowi, przywiodła go do rozpaczy i odebrał sobie życie. Dom iego wypłaca iednak wszystkie iego wexle i sądzą, iż nie przestanie wypłacać. Gdy na giełdzie rozeszła się wiadomość o iego śmierci, spadły 3 procentowe obligacye z 66½ na 63⅝, a omnium z 4½ na 10¼ od sta. Goldsmith i Baring uważanemi byli iako podpory publiczney wiary i handlu. Skutek, który niespodziewana i nagła ich śmierć iedna po drugiey względem papierow sprawiła, iest naywiększym dowodem, iak wielką utracił rząd w nich podporę.,,

Dziś nadeszły listy z Oporto pod d. 9 i 10 Września, które donoszą o cofnieniu się, Lorda Wellington. Znaie się, iż główna nasza kwatera znaydnie się w Wisen, przednie straże w Francose, a mocny korpus st i w Marcelle. Marszałek Beresford stoi z swem woyskiem w Largeosa, a Jenerał Trant z milicyami w St. Jean de Pasqueira. Wiedzieć iednak potrzeba, iż listy z Lizbony pod tymże dniem nic o tem poruszeniu nie wspominaią. Donoszą tylko o przybyciu oczekiwanych posiłkow. Mowią z wielkim podobieństwem, iż w krótce stoczona zostanie bitwa. Inni utrzymuią, iż przed zbliżeniem się naszego woyska do Lizbony nie przyydzie do bitwy.

Wydano rozkaz, aby przeznaczone do Portugalii woyska wsiadały iak nayśpiesznieу na okręty.

Z Plimutu donoszą pod d. 29 Września co następuie: — "Dziś rano przywiozł w ienny statek wiadomość, iż dwa liniiowe okręty i dwie fregaty wyszły z Cherburga na morze. Portowy admirał posłał zaraz za niemi 4 liniiowe okręty.

Dworska nasza gazeta donosi nakoniec urzędownie o wzięciu wyspy Amboiny. Jest to bardzo ważna zdobycz i mniemaią, iż przypadaiąca część dla lądowego woyska wyniesie 3 do 400,000 f. szt. Dostało nam się także w ręce 6 woiennych Hollenderskich statkow. Gwozdziki są głownym płodem tey wyspy, których tak obficie się rodzi, że ich Hollendrzy połowę palili, aby ich cena nie spadła. Banda ma bydź drugim celem wyprawy; wyspa ta iest równie bogata w muszkatołowe gałki, iak Amboina w gozdziki.

Z Londynu d. 3. Października.

(Przez Francyą.)

Jenerał Armstrong, który wyiechał z Pa-

zyśt, powraca do Ameryki, dla obięcia tam urzędu sekretarza stanu do spraw zagranicznych.

Admirał Berkeley mianowany został od Xcia Brazylii Wielkim Admirałem w Portugalii.

Podług doniesień z Buenos - Ayres pod d. 2 Sierpnia zgromadził Liniers znaczne siły przy Kordubie, dla działania z mieszkańcami Buenos - Ayres przeciw Monte - Video. Syn iego poymany został w Sacramento i do Monte - Video iest zaprowadzony.

D. 5 Października

Do Jarmutu przybyła z morza baltyckiego pod zasłoną liniiowych okrętow Marsa i Hero i 3 innych wojennych okrętow kupiecka flota przeszło z 600 żaglow złożona, wraz 60 zdobytemi okrętami przez eskadrę Admirała Saumarez na morzu Baltyckim.

Z rozkazu Margrabi Someroleos, rządcy, Hawanny, stracony tam został d. 31 Lipca Manuel Pana, młody Mexykańczyk, 26 lat mający, z pierwszych familiy, iako zdrayca kraiu, ponieważ usiłował odwieść mieszkańcow Kuby z pod teraźnieyszego zwierzchnictwa i rządu.

Rząd Monte - Video iest w otwartey woynie z nową juntą w Bounos - Ayres. Niechce on iey słuchać i zgromadził wszystkie woienne okręty na rzece Plata przy Monte - Video. Niedaleko Monte - Video znaydował się Portugalski oboz z 10,000 ludzi złożony, i obawiano się w Bouenos- Ayres, aby to woysko nie posiłkowało rządu w Monte - Video.

Korpus Xcia Brunświckiego Oels popłynął także z Kork do Portugalii. Sam Xżę bawi w Londynie.

Na wyspie Holgoland zaprowadzono pod dozorem Majora Kenzinger surową policyą, która aresztowała zaraz kilkanaście osob. Cudzoziemcy, którzy się dokładnie wywieśdź nie potrafią nie będą tam cierpianemi. Po wieczornym wystrzale nie może tam żaden okręt zawinąć, ani ztamtąd odpłynąć.

Poymani przed dwiema laty w woienną niewolą w Hiszpanii Jenerałowie Excelman i la Grange, adjutanci Króla Neapolitańskiego, którzy trzymani dotąd byli w Gibraltarze, przybyli teraz do Anglii.

D. 5 Października z Monitora.

Potwierdza się iednak, iż Lord Wellington uczynił wsteczne poruszenie; lecz pogłoska, iakoby woysko Angielskie odniosło zwycięztwo nad woyskiem Masseny, które go ścigać chciało, iest oczywiście za wcześna. Wczoray przybyły od Lorda Wellington pod d. 24 Września list przez okręt Tonant, który d. 26 dopiero z Tagu odpłynął. Woysko Angielskie stało na ow czas w połnocney stronie Mondego i mowi no, iż Lord Wellington chce w tem stanowisku oczekiwać attaku nieprzyiacielskiego.

List z Lizbony pod d. 26 Września wyraża.

"Nie przyszło ięszcze do walney bitwy, ale zdaie się bydź bliską. Woysko nasze iest naylepszym ożywione duchem i pragnie boy zakończyć. Anglicy znayduią się w Koimbra, a Francuzi w Wizen. Oba woyska są połączone. Głowna nasza kwatera iest w Lumera de Santa Euphemiia, i woyska bardzo blisko siebie stoią. Wielu ludzi mniema, iż Francuzi przymuszonemi do cofnienia zostaną. Stoią iednak w tak mocnem stanowisku, iż niepodobna ich z niego wyprzyć; ieżeli ich brak żywności do cofnienia nie przymusi, tedy rzeź będzie okropna."

Pocztowy statek, który d. 29 Września z Tagu odpłynął, ścigany był przez korsarza

Francuzkiego sa ku brzegom Angielskim i przymuszony był wrzucić papiery w morze. Miał on także mieć list od Lorda Wellington pod d. 28. Jak dowiadujemy się od Kapitana tego statku odebrał on 7000 woyska w posiłku.

W Kadyxie panować ma pomiędzy temi teyszemi polityeznemi partyami wielka niezgoda.

Nowa wyprawa, którą Jenerał Lacy z Kadyxu przedsięwziął, nie poszła pomyślnie, gdyż Xżę Ahremberg powrocił zaraz do Niebla.

Z Kopenhagi d. 16 Października.

W krótce wyydzie Królewskie rozporządzenie, mocą którego pochodzące z dobyczy osadowe towary, które w krajach Duńskich pozostaną, podlegać będą za przyszłoić znaczney opłacie celney.

Kupują tu teraz sztychowany podług oryginału Francuzkiego przez Flindta wizerunek Xcia Pontekorwo, Następcy tronu Szwedzkiego.

Pomiędzy wielu przybyłemi tu Szwedami, którzy czekaią na przybycie swoiego Następcy tronu, znayduią się także Hrabiowie Piper i Ruth.

Od zaprowadzoney d. 27 Października 1808 rzezi koni w Chrystyanshafen zabito około 400 zdrowych koni.

W Sundzie poniżey Kullen krążyły onegday 2 fregaty i 2 brygi. Podług doniesienia szyprow stoi w wodach między Fryderyksvaern i Naeszel 16 do 17 Angielskich fre at, &c. Przybyły tu Luger widział w przeszłą środę między Warbergiem i Niddinge płynącą pod mocną zasłoną Angielską kupiecką flotę. Z iey kierunku domyślał się, iż przez Bełt popłynie.

Sztokolmska gazeta zawiera pod d. 3 Października mocne pismo bezimiennego autora przeciw rapportowi Professora Lodi o strucie zmarłego Następcy tronu. Bezimienny autor powątpliwa, ażeby była *Aqua tofana*, i utrzymuie, że zdrowie tego Xcia nie dopiero w Sweveyl osłabione było.

Przeznaczona tu honorowa straż dla Następcy tronu Szwedzkiego składa się z 1 kapitana, 1 porucznika, 4 podofficerow, 2 doboszow, iednego faifra i 50 grenadyerow Królewskiey gwardyi pieszey. Spodziewany tu iest d. 18, ale bardzo krotko ma bawić.

Z Neapolu d. 24. Września.

Pięć zbroynych bark królestwa Włoskiego, powracaiące z Korfu do Ankony, zabrały Angielskiego korsarza Fortuna o 6 działach i 40 ludzi. Korsarz Ankoński zdobył także Angielską szebekę i 4 kupieckie okręty.

Pod d. 19 b. m. wydał Król następuiące pismo do ministra wewnętrznego:

"Szkoda, którą wyrzut Wezuwiusza poczynił, ma bydź, Mci Ministrze, nagrodzona. Ubodzy właściciele, którym lawa zalała grunta maią bydź z prywatney mociey kassy nagrodzonemi. Przykro mi, iż nie znaydowałem się w stolicy, bytbym prędzey mogł wesprzyć nieszczęśliwych mieszkańcow, którym nieprzyiazny Wulkan szkody poczynił. Jeżeli zginął iaki ubogi człowiek, który zostawił żonę i dzieci, donieś mi WPan, abym ie mógł wesprzyć, &c.

Joachim Napoleon.

Stosownie do ogłoszonego w woysku rozkazu wszystkie okręty z osadowemi towarami bądź one są pod banderą Amerykańską, Turecką lub inną, maią bydź skonfiskowane i za dobra zdobycz uważane.

Od brzegow Menu d. 12. Października.

Do niepewnych pogłosek należy, iakoby Hrabia Metternich zawarł w Paryżu umowę,

mocą którey Austrya daie Francyi do pewnych celow 80,000 woyska.

Podług pism publicznych do woyska Saskiego wybranych być ma 6000 ludzi.

Z Wiednia donoszą, że Xiąże Dietrichstein pojechał w szczególnieyszem poselstwie do Illiryi, z stamtąd do Medyolanu.

Z Monachium d. 11. Października.

D. 9 b. m. około północy przybyli Xięstwo Sasko-Hildburghausen z oblubienicą naszego Następcy tronu z Ratysbony do Freysingen, gdzie przyiął ich nayuprzeymiey Następca tronu. Mieszkańcy Freysingen oświecili przepyśnie swoie domy i tryumfalną bramę wystawili. Wczoray o godzinie 7 w wieczor przybyli wysocy goście do tuteyszego Królewskiego zamku; Następca tronu przedstawił J. K. Mci powabną swoią oblubienicą Xiężniczkę Teressę, którą serdecznie uściskał. Cały dwor zgromadzony był w zamku. Jutro, w dniu imienin Króla nastąpi zaślubienie.

Ludne dosyć miasto Monachium zapełnione teraz iest tak dalece cudzoziemcami, którzy przypatrzyć się chcą uroczystościom weselnem, iż całe familie szlachty Bawarskiey kontentować się muszą iedną izdebeczką. W gościnniach od 14 dni wszystkie izby są naięte.

Nayiaśnieyszy Król Westfalski przysłał naszemu Monarsze 4 znaki orderu Westfalskiego. Jeden zostawił Król dla siebie, drugi dał następcy tronu, otrzeci Ministrowi stanu, Hrabi Montgelas, a 4ty Jenerałowi porucznikowi i W. Marszałkowi Królowey, Baronowi Herding.

— *Dnia* 12 — Dziś wieczorem o godzinie 7mey odprawił się z nayświększą uroczystością w kaplicy dworskiey ślub Królewicza Następcy Bawarskiego Ludwika, z Xiężniczką Teressą Sasko-Hildburghausen, podług obrządków Kościoła Katolickiego.

Ogłoszono tu Statut familii Królewskiey Bawarskiey, w którego ułożeniu trzymano się po części Statutu familiynego przez Cesarza Nappleona ogłoszonego. Zaden Xiążę, ani Xiężniczka domu Bawarskiego nie mogą wchodzić w śluby małżeńskie bez zezwolenia Królewskiego, przez ministra interessów zagranicznych zaświadczonego, i pieczęcią Królewską umocowanego. Dzieci pochodzące z małżeństwą, bez tego zezwolenia zawartego, uważać się będą za naturalne i niemogące rościć prawa do następstwa na tron. Tenże statut znosi zupełnie umowy znane niegdyś w Niemczech pod nazwiskiem, małżeństw lewego boku, a dzieci zrodzone w takich małżeństwach mogą się tylko o pensyą na życie dopomnieć. &c.

Zapewniaią, iż wszystkie klasztory i zgromadzenia duchowne będące w dawnych i nowych prowincyach królestwa Bawarskiego zniesionemi zostaną, i że na każdy zakon męzki będzie zostawiony ieden, a dla zakonnic po dwa domy, do których mają się zebrać niechcące wyiść na świat.

Z Korsoer d. 16 Października.

W tey chwili (o godzinie 3 popołudniu) mamy ukontentowanie widzieć tu przybywaiącego Następcę tronu Szwedzkiego z iego orszakiem. Przewoz z Nyborga do Korsoer bardzo był szczęśliwy. Kiedy Xiążę wsiadał w Nyborgu na okręt, wiał przeciwny wiatr, i 500 Angielskich żaglow, pomiędzy któremi znaydowało się 7 liniiowych okrętow i 3 fregaty, stały wpółnocney i południowey stronie Bełtu. JKrólewiczowska mość przeprawiał się pomiędzy podwoyną tą liniią okrętow. W godzinę żeglugi odmienił się wiatr i przybył szczęśliwie do Korsoer do Zelandyi.

DODATEK

DO № 87.

GAZETY KRAKOWSKIEY

We Srodę Dnia 31 Października 1810.

Z Warszawy d. 27 Października.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu W Pałacu Naszym w Pilnic dnia 26go miesiąca Września 1810.

FRYDERYK AUGUST.

Z Bożey Łaski, Król Saski, Xżę Warszawski, &c. &c. &c.

Nasz Minister Sprawiedliwości do wiadomości publiczney poda, Sądom i Trybunałom w Xięstwie Warszawskim przezie osnowę Artykułu 14 Konwencyi między Nami, a Nayiaśnieyszym Królem Pruskim w Dreznie dnia 10 Września roku teraźnieyszego zawartey

Dopełnienie ninieyszey Naszey Woli, Naszemu Ministrowi Sprawiedliwości zalecamy.

(Pod.) *Fryderyk August.*

przez Króla.

(L.S.) *Minister Sekretarz Stanu*

Zgodno z oryginałem: *Stanisław Breza.*

Felix Łubieński, Minister Sprawiedliwości.

Zgodno z oryginałem *Minister Sekr. Stanu*

(L.S. *Stanisław Breza.*

Antoni Joneman Sek. Jen.

Wyciąg z Konwencyi Drezdeńskiey. pod d. 10 Września 1810.

" Artykuł XIV. Rozumie się przez się, iż stosownie do artykułu 11 Kodexu Napoleona, i podług zasad sprawiedliwey wzaiemności, poddani Nayiaśnieyszego Króla Jmc Pruskiego, co do ich kapitałow w Xięstwie Warszawskim lokowanych, i zaległey od nich prowizyi, podlegać będą przystosowaniu praw Pruskich względem przedłużenia terminu zapłaty, bądź to iuż ustanowionych, bądź to iż takowe późniey dopiero w Państwie Pruskim ogłoszonemi zostaną, ile te dla dłużników będą dogodnieysze, iak przepisy tegoż rodzaiu dla Xięstwa Warszawskieo ustanowione, mianowicie Artykuł 1244 Kodexu Napoleona, lub inne iuż wydane, lub w przyszłości ieszcze wyiśdź mogące w tey mierze urządzenia. "

Z Wiednia d. 24 Października.

D. 12 b. m. Nayiaśnieysi Cesarz i Cesarzowa przybyli w dobrem zdrowiu przy powszechnym ukontentowaniu mieszkańcow do Warasdinu; zabawili tam przez dzień naząiutrzny, a d. 14 udali się w dalszą podroż do Bellowaru. Oświecenie miasta z powodu ich przybycia raczyli obeyrzeć i wieczorną zabawę u Bana obecnością swoą zaszczycić.

Z Frankfortu d. 13. Października.

Dziś przybył tu Następca tronu Wirtemberskiego, pod imieniem Hrabiego Hochberg, w towarzystwie swoich adjutantow, Barona Amerongen i Pfuhl.

Podług gazety naszey przybydź tu w krotce ma głowna kwatera dywizyi Francuskiey Jenerała Friant.

O Teatrze Krakowskim.

Od czasu upadku z różnych przyczyn Teatru w Krakowie, w każdym prawie społeczeństwie, szczególniey przy dłuższych wieczorach, zaczęto poczuwać brak tey publiczney zabawy, i miano słuszność; w tak znakomitym bowiem mieście, które iest drugiem w Narodzie, smutnie było przyznawać się do upadku narodowey sceny. Teatr ma tyle złączonych korzyści, które iego potrzebę wskazuią, szczególniey pod pozorem zabawy, staiąc się szkołą publiczną, że usilność wzniesienia go do świetności nie małą zasługą, w trudney drodze oświecenia ludzi, nazywać się może. Kiedy w społeczeństwach grzeczność, dobre wychowanie, nawet często w innych okolicznościach roztropność, nie dozwala nagiey pokazywać prawdy, pokrywa ią nieprzeyrzana zasłona, którey nie każdy odchylić się waży, gdzież ona samowładniey panuie, gdzież w większym iaśnieie blasku, ieżeli nie na Teatrze? Tam wolno szydzić z śmieszności, szyderstwem chłostać występek, i w oczy gromić zbrodnię. Zostawiono tę ucieczkę prawdzie, ale do naypięknieyszey świątyni. Ten który do ukrytego przed światem poczuwa się występku, ów, któremu nikt nie śmiał objawić prawdy, swoy żywy znayduie obraz, czyta w nim, sam się poznawa, sądzi i lepszym się staie. O! gdyby można odchylić tę wielką zasłonę, która ludzkie myśli i czyny przed nami zakrywa, gdyby można śledzić z łatwością ukryte przyczyny tych nagłych odmian i przechodzin do lepszego życia, gdyby można zgadnąć, zgłębić taiemne powody wielkich wzruszeń patryotycznych w człowieku, które do tylu świat zadziwiaiących pobudziły go poświęceń; dobrze oddany obraz występku, iedna okropna, tkliwa scena, iedno może częstokroć słowo, tych zmian wielkich stać się przyczyną; litośnym, wspaniałym, wielkim, robi człowieka, tworzy bohatyrow, tworzy cnotliwych . . . . . Kiedy po tych wszystkich uwagach, zwrócimy oko na Teatr tuteyszy, nie możemy, iak tylko oddać sprawiedliwość chwalebnym JP. Niedzielskiego usiłowaniom, mowię usiłowaniom, ponieważ Dyrekcya Teatru, którą przedsięwziął, na pierwszy dopiero stopień trudney drogi wstępuie. Jak wpływ korzystny, który ma Teatr na oświecenie Publiczności, iest nieoceniony, tak trudność w przełamaniu niezliczonych zawad do celu doskonałości opisać się nie da. Ileż to dzieł dramatycznych odczytać trzeba, iak z ręcznym bydź na straży w zgłębieniu ducha każdey sztuki, roli, sceny, a często i wyrazu; iak stosowną do każdego charakteru, myśli, posiadać deklamacyą; ile trudności zwyciężyć, zawad przełamać, iakiego przy darze Natury ogromu pracy trzeba, aby stać się Talmą, Fleuri, Duchenoix, Iflandem, Unzelmanową, Owsińskim, Bogusławskim, Leduchowską. Nie tak to mała iest rzecz stać się godnym Publiczności; wielkiey śmiałości, dostatecznego z własney doskonałości potrzeba zapewnienia, aby wystąpić na scenę. Nie iest bowiem dosyć, iak po tylu widziem Teatrach błyszczącemi huczeć sentencyami, śmiało się przechadzać, i często więcey niż autor zechciał powiedzieć. Trudniey daleko ieden sławny wiersz Kornela, Rasyna właściwym oddać

głosem, gdzie od sposobu powiedzenia cała piękność zawisła, a niżeli w deklamacyi rozdzieraiącey duszę, a częściey uszy, wyziewać przeklęstwa, zabiiać się niby, krzyczeć i padać. Łatwiey okropnością przerazić, niż czułą łzę wycisnąć. Jeszcze na tak wielkie sztuki nie odważa się słusznie Teatr Krakowski, ale niech te przestrogi z błędow innych wyczerpane Teatrow, tamuią mu błędną drogę, któraby go tylko do poziomey zaprowadziła mierności.

Jest iuż kilku Aktorow, iak łatwo się ze mną publiczność zgodzi, którzy wiele obiecuią. Pan Niedzielski w tym roku bardzo się posunął w wydoskonaleniu swoim, szczególniey w wymowie Polskiey, co mu podobno naytrudnieyby było; pozbył się zbyt rozpieszczonego sposobu mowienia, który tylko pasterzowi Gessnerowemu lub romansowym przysławał Teutonkom. Słowem, tyle dokazał, ile tylko przy naywiększey chęci i pilności dokazać można, Pan Bensa ma wiele daru z natury; talent iego iest niepospolity, przybiera na siebie zręcznie charakter, w którym ma się pokazywać, ale nadto ieszcze iednostayności w deklamacyi, i zbyt prędkiego mowienia wystrzegać mu się trzeba. Pan Bensa może kiedyś na wysokim stanąć stopniu, ale tylko w Komedyi. Pan Zakrzewski przy dostateczney pilności będzie Aktorem drugiego rzędu. Pan Boguński zbyt pozno zaczyna, i wątpię, aby mógł iuż kiedy stanąć na połowie drogi do doskonałości; szczegolniey naśladuiąc Pana Kratzer w nieumieniu swey roli, a po złym graniu naybardziey oburza widzow. Szkoda, iż Pan Kratzer podobno opuszcza scenę, ale tylko w względzie wokalney muzyki. O Aktorkach nic nie mowię; pozniey oznaymię moie zdanie, które iest wyrokiem całey Publiczności. O to iest prawda, którą wyłuszczyłem Aktorom; pewny iestem, że chcąc się stać doskonałemi, to iest godnemi Publiczności, zechcą z niey korzystać, poymuiąc, iż sami się pod surowy sąd każdego z przytomnych poddaią, ale i Publiczność ma swoie obowiązki; należy uczęszczaniem zachęcać, ostrą lecz sprawiedliwą krytyką prostować błędy graiących, oddawać pochwałę talentom, a szczególniey przytomnością swoią, uzacniać i wspierać scenę Narodową. Gdy tą droga poydziem wszyscy zgodnie, w krotce ten kilkołokciowy teatr, w rozlegleyszą przemieniony będzie budowę, świetnieyszym się stanie, graiący chwałę, a my naypięknieyszą zyskamy zabawę.

F. W.

Dnia 29 i 30 Października 1810.
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Kleparzu sprzedawanych.

W bankocet.	Przednie. Złp.	gr.	Średnie. Złp.	gr.	Poślednie Złp.	gr
Korzec Pszenicy	96	—	90	—	85	—
— Żyta	78	—	76	—	72	—
— Jęczmienia	54	—	50	—	44	—
— Grochu	57	—	52	—	—	—
— Owsa	34	—	33	—	32	—
— Jagieł	116	—	112	—	104	—
— Rzepaku	76	—	74	—	72	—

DONIESIENIA.

Rada Szkoły Główney Krakowskiey ogłasza konkurs na wakuiące dwie katedry w tuteyszey Szkole Główney: to iest na Katedrę Prawa Politycznego i Narodow, i Katedrę Chirurgi oraz sztuki położniczey Teoretyczney. Kandydaci życzący sobie, którey z tych Katedr, Programmata swoie i udowodniaiące zdolność zaświadczenia, zechca naydaley w przeciągu sześ iu tygodni w tuteyszey Szkole Główney złożyć. — Działo się w Krakowie na posiedzeniu Rady Szkoły Główney Krakowskiey d. 23 Października 1810 roku.

X. Felix Jaroński, S. T. D. Prof. Fil. Z. S.

Na Kaźmierzu pod N-rem 128 dostać można uniżey podpisanego prawdziwey Albanki w Ołowkach i Baryłkach na funty i partyami za pomierną cenę.

J. A. Biande.

Trybunał Cywilny Iwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego.

Wiadomo czyni wszystkim Legataryuszóm, wierzycielom i dłużnikom massy spadkowey po niegdyś Xdzu Karolu Loehmanie pozostałey: że na wniosek W. Prokuratora Królewskiego uczyniony, Kommissya do ustanowienia massy i uczynienia podziału maiątku spadkowego na dzień 20 Listopada r. b. 1810 od Trybunału swego iest wyznaczona i W. Zaleszowski Sędzia Trybunału swego iako Kommissarz delegowany; zwywa zatem Trybunał do stawienia się na tey Kommissyi o godzinie 10tey z rana wszystkich Legataryuszow wierzycielow i dłużnikow Trybunałowi z mieysca pomieszkania niewiadomych, ani przez pełnomocnikow nie zgłaszaiących się: aby się w prawach swoich dopilnować mogli.

Dan w Krakowie dnia 7go Września 1810.

Dnia 30 Października roku bieżącego o godzinie 11ey przed południem, pary koni siwych, na Targowisku końskim na Kleparzu; o godzinie zaś 3ciey po południu tegoż samego rzeczy, na Stradomiu pod liczbą 1wszą P. Janowi Robertsonowi na rzecz Ur. Szymona Bendy na zaspokoienie długu ryń. 191 kr. 30, tudzież kosztow prawnych zatradowanych, licytacya publiczna odbywać się będzie.

Dan w Krakowie dnia 25 Października 1810.

J. Kanty Kowalski, Burgrabia T. C. P. J. D. K.

Niżey podpisany, w stołecznem mieście wolnego handlu Krakowie, zegarmistrz ma zaszczyt Prześwietney Publiczności oznaymić: iako u niego na ulicy Floryańskiey pod Nrm 503 na drugim piętrze mieszkaiącego można każdego czasu zobaczyć i rozważyć zegar meblowy duży, stoiący nakształt kolumny, niby piramidalney, na Rzymski sposob formowany, rzadkim drzewem zagranicznem, z bronzem wyzłacanym, o ośmiu filarach marmurowych, sztuki i roboty wyborney, nieustępuiący Angielskiey, na zdobienie i rozweselenie pańskich pokoiow w mieście równie iak na wsi. Mebel ten i na oko i w słocie swoiey piękny, ma w środku zegar alabastrowy, który za wyyściem godziny, sam od siebie, za pomocą fletow, maiąc sześć walcow nabitych, wygrywa (każdy kurant do 7miu minut) mazurki, synfonie, ouwertury z oper, marsze Francuzkie nayslawnieyszych kompozytorow, iacy są Mozart i Hayden. Sztuki te głębokiey imaginacyi i gustu wysokiego pełne, będą tak długo wieczne, iak ich autorowie. Rozweselaią myśl, poruszaią i piesczą serce tonem zbliżaiącym się do melodyynego śpiewania wirtuozow. Tak sztuczna i miło dźwięczna machina służy równie do rugowania melancholii, iak do uciechy i fetow w gronie przyiacielskim prywatnych tańcow. Podobna iey znana iest w *Traits caractéristicus de la cour de F. G. III. à Paris* 1808 na karcie 27 pod nazwiskiem *Horloge à flutes*. — Zegar ten z lekka tu opisany podaie się na los Loteryi, w cenie 250 dukatow w złocie nastąpić maiącey o godzinie 11 przed południem w dniu 27 Grudnia r. b. który ciągniony będzie w wymienionym powyżey domie przez obecnemi i los maiącemi amatorami. Bilet 1 kosztuie dukat w 2 w złocie. Numerow będzie podług waluty 125 i tyleż nihilow, z czego wyciągnie się ieden numer z iednego i ieden także nihil z drugiego wazonu, gdy za wyciągnionym numerem nastąpi zamiast nihilu wygrywaiący numer, ten wygra zegar tak kosztowny i roskoszny. — Tenże niżey wyrażony ma honor dopraszać Przezacnych Amatorow życzących sobie numerow o rychłe zapisywanie imion i godnych nazwisk w protokolle (aby numerow nie zabrakło) przez siebie samych, albo przez umocowanego ręką własną z oznaczeniem: iaki numer kto sobie życzy i dla kogo?

Dan w mieście wolnego handlu Krakowie d. 26 Października roku 1810.

Maciey Beszka, Zegarmistrz na Flory. ulicy pod Nrm 503 mieszkaiący.